

İLKOKUL 4. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN SIĞINMACILARA BAKIŞ AÇILARININ İNCELENMESİ*

Ahu TANERİ**

Zafer TANGÜLÜ***

Öz

Bu çalışmanın amacı, ilkokul 4. sınıfta öğrenim gören öğrencilerinin sığınmacılara bakış açılarını incelemektir. Araştırma problemine yönelik anlamlı ilişkileri ortaya koyabilmek için nitel araştırma yöntemi ve içerik analizi kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Ankara İli Merkez İlçesi'ne bağlı bir devlet okulunda 2016-2017 eğitim öğretim yılında öğrenim görmekte olan 34 ilkokul 4. sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Çalışma grubu seçilirken olasılık temelli örnekleme yöntemlerinden seçkisiz örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Araştırma üç aşamadan oluşmaktadır. Birinci aşamada öğrencilerin sığınmacılar hakkındaki ön bilgilerini tespit etmek amacıyla araştırmacılar tarafından hazırlanan bir form dağıtılmıştır. Bu aşamada öğrencilere herhangi bir bilgilendirme yapılamamış sadece öğrencilerin gözlem ve görüşlerinden yararlanılmıştır. Araştırmanın ikinci aşamasında araştırmacılar tarafından tarafsız gazetelerden derlenmiş sığınmacı haberleri ile bir ders saati olacak şekilde Sosyal Bilgiler dersi işlenmiştir. Araştırmanın üçüncü aşamasında ise öğrencilere hem haber metinlerinde okuduklarını değerlendirebilmeleri hem de dersin sonunda sığınmacılar hakkındaki görüşlerini tespit edebilmek amacıyla araştırmacılar tarafından hazırlanan sorulardan oluşan bir form dağıtılmıştır. Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre öğrencilerin dersin işlenmeden önceki görüşleri ile dersin sonundaki görüşleri arasında farklılıklar olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Bilgiler öğretimi, güncel olaylarla eğitim, gazete kupürlerinden yararlanma.

* Bu çalışma 1. Uluslararası Akademik Araştırmalar Kongresi'nde (INES) bildiri olarak sunulmuştur.

** Arş.Grv. Gazi Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, ahutaneri@gmail.com

*** Doç.Dr. Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, zafertangulu@gmail.com

EXAMINATION OF THE PERSPECTIVES OF THE 4TH GRADE STUDENTS' TO THE REFUGEES

Abstract

The aim of this study is to examine the perspectives of 4th grade students' about the refugees. Qualitative research method and content analysis have been used to explain the meaningful relations for the problem of research. Research's working group is composed of 34 primary school students studying at a public school in the central district of Ankara in 2016-2017's school year. Random sampling method which is the one of the probability sampling methods has been used while the research method chosen. The research is composed of 3 stages. A form prepared by the researchers to measure the foreknowledge of the students about the refugees has been distributed to the students for the first stage. In the second stage, Social Sciences course has been done as one course duration with the news gathered by researchers about the refugees from the objective journals. Then, in the third stage; a form has been distributed at the end of the lesson to determine the perspectives of the students about the refugees and let them chance to evaluate the things that they have read in the news. According to the results acquired from the research; it has been determined that there was a difference between the perspectives of the students before and after from the course.

Keywords: *Teaching social sciences, education with current events, utilization from the newspaper clippings.*

1. GİRİŞ

Bir birey ya da grubun, gelecek yaşantılarının bir bölümünü veya tamamını geçirmek üzere bulunduğu yerleşim biriminden diğerine yerleşmek amacıyla yapmış oldukları coğrafi nitelikli yer değiştirme olayı olan göç, kişilerin gönüllü veya değişik sebeplerden dolayı zorunlu olarak, kısa süreli yahut kalıcı olarak yaşadıkları ortamı terk etme durumu olarak tanımlanabilmektedir. Göç insanların yaşadıkları coğrafi ve sosyo-kültürel çevrelerden ayrılmaları ile başka bir coğrafi ve sosyo-kültürel çevreye girmesi sonucu oluşturduğundan, hem kendileri değiştirmekte ve hem de dahil oldukları yeni sosyo-ekonomik çevreyi değiştirmeye uğratmaktadır (Akan ve Arslan, 2008). Göç kararının alınması

esnasında etkin rol oynayan faktörlerin aynı zamanda göç kararı alan bireylerin köken, ikincil hatta üçüncül ülkelerdeki yasal statülerini de belirlediği görülmektedir (Aydın, 2016).

Savaş sonucu ortaya çıkan ölüm ve yıkım gibi çeşitli durumlardan uzaklaşabilmek adına göç eden insanların göç ettikleri ülkedeki eğitim, sağlık hizmetlerine erişebilme durumu önem arz etmektedir. Göç edilen ülkelere göçe bağlı olarak yerel işsizlikte artış, istihdam biçiminde farklılaşma ve toplumsal yapıda değişim meydana gelmektedir. Yaşam alanı değişen bu bireylerin kurdukları yeni ilişkilerin sonucu olarak kültürel kaynaşma ya da çatışmayla birlikte toplumsal sorunlar yaşanabilmektedir. Ayrıca sokaklarda çalışan ve dilencilik yapan, ekonomik sorunlardan dolayı eğitime devam edemeyen çocuk sayısında bir artış meydana gelmektedir (Harunoğulları, 2016).

Göç eden grupların geldikleri yerlerde var olan değerlerine karşılık yeni alanlarda daha önceden kurulmuş olan yeni değerler, normlar ve davranış kalıpları ile karşı karşıya kalmaları bireylerin bu yeni yaşama uyum sorunlarının başlangıcını oluşturur. Göç edenlerin önemli bir kısmı bu değerleri kolayca benimseyemezken kendilerinden sonraki kuşakta dünyaya gelen bireyler ise değişim içerisine daha hızlı bir şekilde entegre olurlar. Yeni yerleşim alanıyla bütünleşemeyen ve buradaki kaynaklardan yararlanamayan bireyler sosyal hayat adaptasyonunda sorun yaşar ve nereye ait olduğuyla ilgili kararsızlıklar yaşamaya başlar. Bu duygulardaki dalgalanmalar bireyi melezeleşmeye doğru iter (Döner, 2016).

Arap ülkelerindeki çatışmalar ve gerilimler nedeniyle, başta Suriye olmak üzere, doğudaki ülkelerden büyük bir göç dalgasının etkisi altına giren Türkiye, Nisan 2011’de Suriye’den gelen ilk göçmenlerle başlayan zorunlu göç dalgasıyla karşı karşıya kalmıştır. Suriye’deki çatışmaların kısa bir zaman içerisinde büyümesi, uluslararası toplumun ve Türkiye’nin bu duruma hazırlıksız yakalanmasıyla,

Suriye'den kaçan milyonlarca insanı etkisi altına alan kitlesel bir göç hareketine dönüşmüştür (Akşit, Bozok ve Bozok, 2015).

Türkiye gündeminde sıklıkla haberlere konu olan Suriyeli mülteciler, sosyal ve ekonomik hayatın içerisinde giderek daha görünür bir şekilde yer almaktadır. Çoğunlukla mağduriyet eksenli olumsuzluk ya da bir sorunun kaynağı olarak olumsuzluk içeren mülteci haberlerinde medya, Suriyeli mültecilerin toplum tarafından algılanma biçimleri üzerinde etkili olan, ya da bu algının yeniden üretiminde işlevsel bir role sahip olmaktadır (Göker ve Keskin, 2015).

Hayat Bilgisi dersinin toplumsal boyutunun devamı niteliğinde olan Sosyal Bilgiler dersi etkili vatandaş yetiştirme; kültürlenme, çocuğa görelilik, bilgiyi temel alan, yöntemli, geçmiş-bugün-gelecek gibi zamana dair bilgi ve becerilerin öğrencilere kazandırılmaya çalışıldığı bir alan ve ders boyutu olarak karşımıza çıkmaktadır (Tay, 2013). Toplumun temel kurum, değer ve inançlarının öğretilerini telkin ederek mevcut durumun devamlılığını sağlamak amacıyla vatandaşlık aktarımı olarak; öğrencilerin karşılaşabilecekleri sorunların üstesinden gelmelerini kolaylaştıracak bilgi, beceri ve değerler ile bilgi toplama ve yorumlama süreçlerini öğrenebilmeleri için sosyal bilim olarak; öğrencilerin problem çözme ve karar alma becerilerini öğrenip uygulamalarını sağlamak amacıyla öğrencileri doğrudan ilgilendiren, etkileyen ve kaygılandıran güncel konu ve sorunlara odaklanılarak araştırma- inceleme yapabilmeleri adına yansıtıcı araştırma olarak Sosyal Bilgiler öğretimi yapılmaktadır (Öztürk, 2012).

Sosyal Bilgiler eğitimde erdemli insan olmaya rehberlik etmek; etkili vatandaş yetiştirmek, siyasi yönetime (demokrasiye) katılma sürecini öğretebilmek, temel tarih, mekan ve sosyal düşünme becerisi kazandırmak (İnan, 2014) temel amaçlar arasında yer almaktadır. Günümüz dünya sorunları arasında sayılmakta olan göç olgusunun etkilerini Sosyoloji bilimi toplumsal dinamikleri açısından göç sorunu olarak; Coğrafya bilimi göç hareketlerinin yaşandığı merkezleri,

Sosyal Antropoloji göç sonrası yaşanan kültürel yapıları incelerken Sosyal bilgiler ise tüm bu bilim dallarıyla ortak bir bağ kurarak olay ya da olgulara karşı bireylerde empati becerisini kazandırarak diğer insanlara hassasiyet gösterilmesini ön plana alan bir çalışma alanı olarak karşımıza çıkmaktadır (Topkaya ve Akdağ, 2016). Bu bağlamda bir birey olarak öğrenciler, içinde yaşadığı toplumu ilgilendiren durum ve sorunlardan haberdar olmalı, kendi fikirlerini üretebilmeli, gerektiğinde karar verebilmeli ve problemlerin çözümünde etkin bir şekilde yer almalıdır.

Son yıllarda Arap ülkelerinde meydana gelen çatışmalar ve yaşanan savaşların ardından hızlı bir göç dalgasının etkisi altına giren Türkiye'de 'göç' olgusu gündemde sıkça yer almaktadır. Her yaş grubunu ve her kesimi yakından ilgilendiren; güncel olaylar öğretimi kapsamında değerlendirilebilecek niteliğe sahip olan sığınmacı ve mülteci kavramları öğrencilere Sosyal Bilgiler dersi aracılığıyla öğretilmelidir. Öğrenciler ülke gündeminden kulaktan dolma bilgiler yerine kanıta dayalı olarak, olaylar hakkında ulaşılabilir gerçekler vasıtasıyla haberdar olmalıdır.

Öğrencilere tarih öğretimi için birinci el kaynaklardan, metinsel kaynaklar sınıfında yer alan gazeteler (Dönmez ve Tangülü, 2012), öğrencilere farklı bakış açılarını kolaylıkla karşılaştırabilme imkânı sağlar. Gündeme konu olan olayların birbirinden bağımsız yorumlarının değerlendirmesini eşzamanlı yapabilirken konu hakkında bilgi sahibi olur ve bunun yanı sıra eleştirel düşünme becerisini de geliştirebilir.

Çocukların hayat bilgisinden sosyal bilgilere geçiş yaptığı dönem olarak karşımıza çıkan ilkokul 4. sınıf, çocukların bireysel düşünmeden toplumsal düşünmeye ağırlık vermeye başladıkları eğitim kademesi olarak önem arz etmektedir. Sosyal Bilgiler dersinde kolay ulaşılabilen, maliyeti düşük, kendini yenileyen, aynı olay hakkında farklı yorumlara erişimin sağlanabildiği bir kaynak

olması açısından gazete kupürleri, öğrencilere bilgiyi aktarabilmek için ekonomik ve ergonomik olan bir ders materyalidir.

1. 1. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı, ilkokul 4. sınıfta öğrenim gören öğrencilerinin sığınmacılara bakış açılarını incelemek ve bu görüşler doğrultusunda önerilerde bulunmaktır. Araştırmanın amacını gerçekleştirebilmek için alt problemler belirlenmiştir. Araştırmanın alt problemleri:

Öğrencilerle gazete haberlerinden derlenen kanıta dayalı dersin işlenmesinden önce öğrencilerin ön bilgilerine göre;

- İnsanların başka bir yere sığınma ihtiyacı hissetme nedenleri nelerdir?
- Öğrenciler ülkemize gelen sığınmacılara karşı neler hissetmektedir?
- Öğrencilerin ülkemize gelen sığınmacılar hakkında bildikleri nelerdir?
- Öğrencilerle gazete haberlerinden derlenen kanıta dayalı dersin işlenmesinin ardından öğrencilerin öğrendikleri bilgiler doğrultusunda:
 - Öğrenciler başka bir ülkeye sığınmak zorunda kaldıklarında neler hissederler?
 - Öğrenciler başka bir ülkeye sığınmak zorunda kaldıklarında yaşamlarını nasıl devam ettirirler?
 - Öğrenciler başka bir ülkeye sığınmak zorunda kaldıklarında, sığındıkları ülkeden beklentileri nelerdir?
- Öğrenciler sığınmacılar hakkında bir haber hazırlayacak olsalar nasıl bir haber hazırlarlar?

2. YÖNTEM

2. 1. Araştırma Deseni

İlkokul 4. sınıf öğrencilerinin Suriyeli sığınmacılara yönelik bakış açılarının incelendiği bu çalışmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Nitel araştırma yöntemi gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma türüdür (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Nitel araştırmalarda toplanan veriler detayları açığa çıkarır ve yoğun betimlemeler veren gözlemlerden, insanların kişisel deneyimlerine ilişkin anlamları ve bakış açılarını alıntı yaparak destekleyen mülakatlardan; duruma ilişkin çalışmalardan ve dökümanların incelenmesinden oluşur (Patton, 2014).

Nitel araştırmalar bağlamdaki anlama odaklanır. Veri toplarken ve yorumlarken anlamı ortaya çıkarmaya duyarlı bir veri toplama aracı kullanmayı gerektirir. Nitel sorular katılımcıların deneyimlerini anlamaya odaklandığından nitel bir desen kullanmayı gerektirir. Nitel araştırmada bulgular kapsamlı, bütüncül, açıklayıcı ve yaygındır. Nitel araştırmada tümevarım, sürekli karşılaştırmalı metot ile veri analizi yapılır (Merriam, 2015).

2. 2. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu Ankara İli Merkez İlçesi'ne bağlı bir devlet okulunda 2016-2017 eğitim öğretim yılında 4. sınıf düzeyinde öğrenim gören 34 ilkokul öğrencisi oluşturmaktadır. Çalışma grubu seçilirken olasılıksız örnekleme yöntemlerinden kolay ulaşılabilir durum örnekleme yöntemi kullanılmıştır. kolay ulaşılabilir durum örnekleme, bir bölge söz konusu değilse, yakın çevrede

bulunan ve ulaşılması kolay, elde mevcut ve araştırmaya katılmak isteyen (gönüllü) bireyler üzerinde yapılan örneklemedir (Erkuş, 2013, s. 122).

2. 3. Veri Toplama Aracı

Araştırmada öğrencilerin sığınmacılara bakış açılarını inceleyebilmek adına araştırmacılar tarafından yapılandırılmamış açık uçlu şekilde hazırlanan soruların yer aldığı bir ders planı aşamalı olarak uygulanmıştır. Ölçme uzmanı, Türkçe uzmanı ve Sosyal Bilgiler alan uzmanlarının görüşleri alınarak hazırlanan formlar araştırmanın veri toplama araçlarını oluşturmaktadır. Bu formlar ve ders planı araştırmada üç aşama olarak öğrencilere uygulanmıştır. Birinci aşamada öğrencilerin sığınmacılar hakkındaki ön bilgilerini yoklamak amacıyla araştırmacılar tarafından hazırlanan bir form dağıtılmıştır. Bu aşamada öğrencilere herhangi bir bilgilendirme yapılamamış sadece öğrencilerin gözlem ve görüşlerinden yararlanılmıştır. Araştırmanın ikinci aşamasında araştırmacılar tarafından tarafsız gazetelerden derlenmiş sığınmacı haberleri ile bir ders saati olacak şekilde Sosyal Bilgiler dersi işlenmiştir. Araştırmanın üçüncü aşamasında ise öğrencilere hem haber metinlerinde okuduklarını değerlendirebilmeleri hem de dersin sonunda sığınmacılar hakkındaki görüşlerini tespit edebilmek amacıyla araştırmacılar tarafından hazırlanan sorulardan oluşan form dağıtılarak veri toplama aşaması tamamlanmıştır.

2. 4. Verilerin Analizi

Araştırmadan elde edilen verilerin analizinde içerik analizinden yararlanılmıştır. İçerik analizi, sistematik ve tekrar edilebilir bir yöntem olarak metin ya da metin grupları içerisinde belirli kelimelerin veya kavramların varlığını belirlemek ve metni kategoriler halinde kodlamak için kullanılmaktadır (Stemler, 2001). İçerik analizi sosyal bilimler alanında kullanılan, belirli kurallara dayalı kodlamalarla bir mesajın belli özelliklerinin objektif ve sistemli olarak tanımlanmasında kullanılan

bir teknik olmakla birlikte araştırmacılara metinlerdeki mesaja yönelik çıkarımlarda bulunmasında yardımcı olur (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2016).

Çalışmadan elde edilen veriler tema, kod, kategori olarak belirlenmiş ve araştırmacılar tarafından yorumlanmıştır. Çalışma grubunda yer alan öğrenciler ise Ö1, Ö2, Ö3, Ö34 şeklinde kodlanarak veriler analiz edilmiştir.

3. BULGULAR

Araştırmada elde edilen verilerden aşağıdaki bulgulara ulaşılmıştır:

3.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

İlkokul 4. sınıf öğrencilerine yöneltilen '*Sizce insanların başka bir ülkeye veya yere sığınma ihtiyacı hissetme nedenleri nelerdir?*' sorusuna yönelik öğrencilerin cevapları Tablo 1' de verilmiştir.

Tablo 1. Öğrencilerin Ön Bilgilerine İnsanların Başka Bir Yere Sığınma İhtiyacı Hissetme Nedenlerine İlişkin Bulgular

Sığınma İhtiyacı Hissetme Nedenleri	Öğrenci	f	%
Savaş	Ö1, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö19, Ö20, Ö21, Ö24, Ö25, Ö26, Ö27, Ö29, Ö30, Ö31, Ö33	25	46
Korku	Ö1, Ö5, Ö6, Ö8, Ö10, Ö14, Ö15, Ö29, Ö30	9	17
Zor şartlarda yaşama	Ö2, Ö3, Ö9, Ö13, Ö17, Ö19, Ö23, Ö32	8	15
Evlerinin olmaması	Ö3, Ö18, Ö25	3	6
Diğer nedenler (haklarına erişememe, canını korumak, kaçmak vb.)	Ö9, Ö11, Ö15, Ö16, Ö22, Ö23, Ö28, Ö33, Ö34	9	17
Toplam		54	100

Tablo 1’de görüldüğü gibi öğrencilerin verdikleri cevaplar içerisinde en sık tekrar edilen neden 'savaş', 'korku' ve 'zor şartlarda yaşama' olmuştur. Araştırmaya katılan 34 öğrencinin vermiş olduğu toplam 54 cevaptan %46 (n=25)'si 'savaş', %17 (n=9)'si 'korku' ve %15 (n=8)'i 8'i 'zor şartlarda yaşama', %6 (n=3)'sü 'evlerinin olmaması' ve %17 (n=9)'sü 'diğer nedenler' olmuştur. Öğrencilerinin başka bir ülkeye sığınma ihtiyacı hissetme nedenlerine verdikleri cevaplar incelendiğinde, sığınma ihtiyacının savaşa bağlı olarak ortaya çıkan durumlardan kaynaklandığı belirlenmiştir. Öğrencilerin bu doğrultuda yapmış olduğu açıklamalardan bazıları şu şekildedir:

'Ülkelerinde savaş yaşanınca korkabilirler. O yüzden başka bir yere gidiyorlar' (Ö1).

'Çünkü savaşlar onların ülkesinde olunca onlar da savaş olmayan yerlere gidiyorlar. Çünkü korkuyorlar' (Ö5).

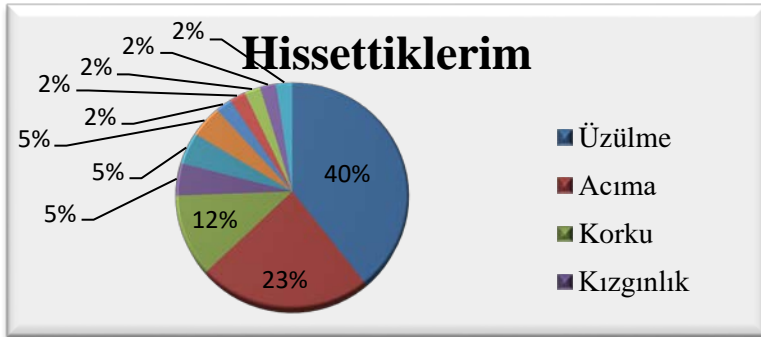
'Ülkelerinde savaşlar, zorluklar olduğu için sığınma ihtiyacı duymuşlar. Bu kişiler için orası güvenlidir' (Ö9).

'Mesela savaş çıkmıştır ve sığınmaya gelirler. Belki haklar kendilerine zor geliyordur. Korkuyorlardır' (Ö15).

'Bir ülkede savaş oluyorsa insanların içinde korku olur' (Ö19).

'Çünkü ülkelerinde savaş vardır. Ölecekler diye korkuyor olabilirler' (Ö29).

3.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Şekil 1. Öğrencilerin Ön Bilgileri Doğrultusunda Ülkemize Gelen Sığınmacılara Karşı Hissettikleri Duygu Durumlarının Dağılımı

Öğrencilerin ülkemize gelen sığınmacılara karşı hissettikleri duygulara ilişkin bulgular Şekil 1' de verilmiştir. Araştırmanın ikinci alt problemini açıklayabilmek için öğrencilere 'Ülkemize gelen sığınmacılara karşı neler hissediyorsunuz?' sorusu sorulmuştur. Öğrencilerin verdikleri 43 cevap içerisinde en sık tekrar eden duygu %40 (n=17)'ı tarafından ifade edilen 'üzülme' olmuştur. Bu cevabın ardından %23 (n=10)'ü 'acıma', %12 (n=5)'si 'korku', %5 (n=2)'i 'kızgınlık', %5 (n=2)'i 'merak', %5 (n=2)'i 'şaşkınlık' olarak belirtmiştir. Ayrıca ülkemize gelen sığınmacılara 'kızmama', 'sevme', 'saygı duyma', 'istememe' ve 'sevgi', bu cevaplar içerisinde %2 (n=1) olarak yer almıştır. Öğrencilerden bazıları ülkemize gelen sığınmacılara karşı neler hissettiklerini aşağıdaki gibi açıklamıştır:

'Acıyorum çünkü her şeylerini bırakıp geliyorlar ve para kazanıyorlar ama sadece bir lira ya da az kazanıyorlar' (Ö2).

'Üzülüyorum, acıyorum çünkü onlar bizim gibi evlerinde değil, yerde yatıyor' (Ö3).

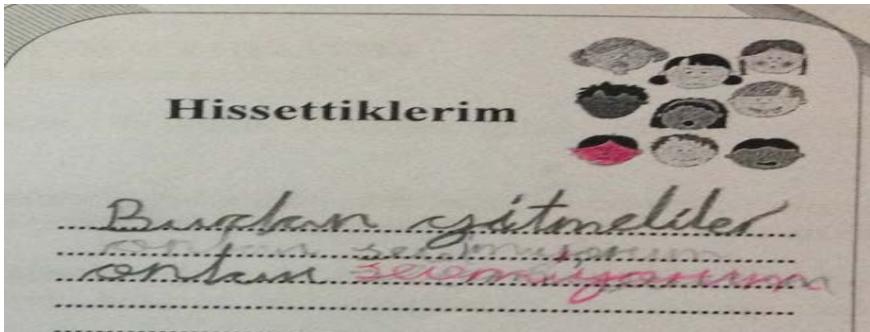
'Çok üzülüyorum. Onlara acıyorum. Kızmıyorum çünkü bizim ülkede savaş çıkarsa onlara gitmek zorunda kalırız'(Ö5).

'Kızgınım çünkü bizim ülkemizi işgal edebilirler' (Ö7).

'Bazıları çok korkunç gibiler. Ben korkuyorum ama üzülüyorum' (Ö15).

'Keşke gelmeselerdi çünkü bazen bize zarar verecekler diye korkuyorum' (Ö29).

22. öğrenci ise daha tepkisel bir cevap vermiştir. Öğrencinin verdiği cevap ise şu şekildedir:

3. 3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın üçüncü alt problemini açıklayabilmek için öğrencilere 'Ülkemize gelen sığınmacılar hakkında neler biliyorsunuz?' sorusu sorulmuştur. Öğrencilerin bu soruya verdikleri yanıtlar Tablo 2'de gösterilmiştir.

Tablo 2. Öğrencilerin Ön Bilgilerine Göre Ülkemize Gelen Sığınmacılar Hakkındaki Bilgilerine İlişkin Tema, Kategori ve Kodlar

Tema	Kategori	Kod
Sığınmacılar Hakkında Bilinenler	Geldikleri Ülke	Suriye, Irak.
	Ülkemize Gelme Nedenleri	Ülkelerinde savaş olması, güzel bir hayat yaşama isteği, ülkelerinden sıkılma, evsiz kalmaları, ölüm korkusu, su ve yiyecek kıtlığı, para kazanma.
	Yaşam Koşulları	Fakirlik, çıplak ayakla gezme, çadırdaki/sokakta yatma, korku yaşama, üşüme, dilenme, yoldan geçenlerden para isteme, peçete gibi maddeler satarak geçinme, muhtaç oldukları, küçük ateşlerle ısınma, kışın kısa kollu bluzlarla gezme, hastalık bulaştırma, hırsızlık yapma.

Öğrencilerin ülkemize gelen sığınmacılar hakkında bildiklerine ilişkin yaptığı açıklamalardan bazıları aşağıda verilmiştir:

'Çevremizde en çok Suriyelileri görüyorum. Sadaka istiyorlar. Bize hastalık bulaştırıyorlar. Para kazanmak için hırsızlık yapıyorlar' (Ö4).

'Çevremizde hep Suriyeli, Iraklı ve Arap var. Diğer ülkeler farklı giyiniyor. Farklı dil konuşuyorlar' (Ö7).

'Suriyelileri görüyorum en çok. Çevreyi kirletiyorlar, çadırdaki yaşıyorlar, bizim gibi evlerde yaşamıyorlar' (Ö15).

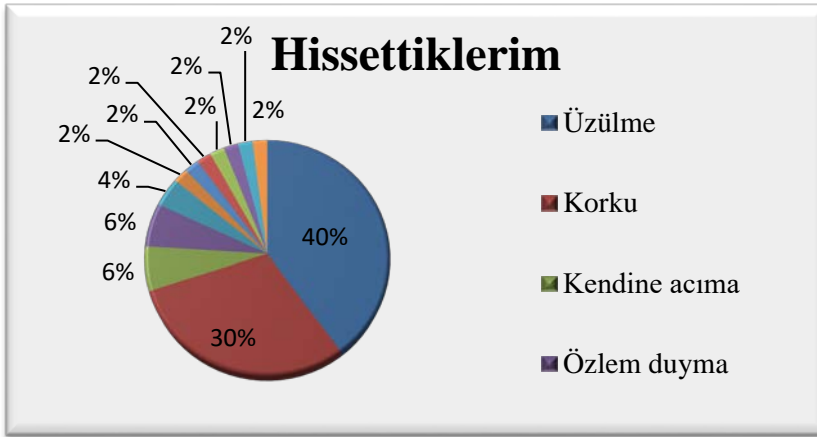
'Açıkgası benim memleketim Kilis'te çok fazla göçmen var. O yüzden ben ne hissettiklerinin hepsini anlatayım. Göçmenler çok üzülüyorlar çünkü onlar bizim gibi kendi ülkelerinde istedikleri yaşantıları yaşayamıyorlar. Umarım bu yaşantılarının hepsi geçer ve dünya normale döner' (Ö17).

'Suriyeliler, Iraklılar var. Suriye'deki ve Irak'taki insanlar Türkiye'ye geliyor ve daha mutlu oluyorlar. Sokakta mendil satarak para kazanıyorlar. Evleri yok. Sokakta çıplak ayakla geziyorlar. Kışın üstlerinde kısa kollu bluzla geziyorlar. Bazılarının evleri var, bazılarının yok' (Ö27).

'Çok korkmuşlar, üşüyorlar, çıplak ayakla geziyorlar. Muhtaç oldukları çok şey var ve T.C. onların ihtiyaçlarını karşılıyor' (Ö33).

3.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın dördüncü alt problemini açıklayabilmek için öğrencilere 'Başka bir ülkeye sığınmak zorunda olduğunuzu düşünün. Böyle bir durumla karşılaşmış olsaydınız neler hissederdiniz?' sorusu sorulmuştur. Öğrencilerin kendilerinin sığınmacı olmaları halinde hissedecekleri duygu durumlarının dağılımı Şekil 2' de verilmiştir.

Şekil 2. Öğrencilerin Başka Bir Ülkeye Sığınmak Zorunda Kaldıklarında Neler Hissedeceklerine İlişkin Duygu Durumlarının Dağılımı

Şekil 2'de görüldüğü gibi öğrencilerin verdikleri 50 cevap içerisinde en sık tekrar edilen duygu %40 (n=20)'ı tarafından ifade edilen 'üzüntü' olmuştur. Ardından tekrar edilme sıklıkları açısından %30 (n=15)'u 'korku', %6 (n=3)'sı 'kendine acıma', %6 (n=3)'sı 'özlem duyma', %4 (n=2)'ü 'sinirlenme' olarak yazarken %2 (n=1)'si 'güvensizlik', 'kimsesizlik', 'karşı tarafı öldürme isteği', 'endişe', 'yalnızlık', 'garip hissetme' ve 'rahatsızlık duyma' durumlarına yer vermişlerdir.

Öğrencilerin kendi duygu durumlarını açıklamalarına ilişkin cevaplardan bazıları aşağıdaki gibidir:

- 'Çok üzgün olurdum ve çok sinirlenip onları öldürmek isterim' (Ö5).
'Çok korkarım, endişelenirim ve keşke savaş olmasaydı diye düşünürüm' (Ö8).
'Çok üzüldüm. Orada nerede yemek, su bulacağım derim. Kendime acırım' (Ö11).
'Çok korkardım ve saklanırdım' (Ö22).
'Ülkemi, evimi, arkadaşlarımı ve belki ailemi bıraktığım için çok üzüldüm' (Ö23).
'Çok üzüldüm, içimi bir korku sarar. Ülkemi bırakmak istemem' (Ö26).
'Korkardım çünkü kimseyi tanımadım bir de korkardım çünkü gittiğim ülkede Türkçe konuşmadıkları için ne dediklerini anlamam' (Ö29).
'Korkardım, üzüldüm ve ne zaman vatanıma döneceğimi düşünürdüm' (Ö31).

3.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın beşinci alt problemini açıklayabilmek için öğrencilere bir ülkeye sığınmak zorunda olduklarında yaşamlarını devam ettirebilmeleri için neler yapacakları sorulduğunda öğrencilerden alınan cevaplardan elde edilen bulgulardan bazıları şu şekildedir:

- 'Devletten yardım ister, çadırda kalırdım. İsyan şarkısını söyler para kazanırdım' (Ö2).
'Yemek ve para isterim. Çadırda kalırım, ateş yakarım' (Ö3).
'Bazı insanlardan para alıp, yiyecek alırım ve onlarla ev, kıyafet alırım' (Ö5).
'Dilenirim. Çadırda kalmaya çalışırım' (Ö8).
'Çadır kurabiliriz ya da oradakiler bize acıyıp kalacak bir yer verebilirler' (Ö13).
'İlk önce barınma ihtiyacımı karşılamak için bir barınacak yer bulurdum daha sonra yiyecek ihtiyacımı karşılamak için bir işe girerdim' (Ö20).
'Yiyecek, yuva, para, giysi ve sevgi arardım' (Ö23).
'Dilenir veya bir şey satmaya başladım. Bu sayede ihtiyaçlarımı karşıladım' (Ö24).

3.6. Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın altıncı alt problemini açıklayabilmek için öğrencilere '*Başka bir ülkeye sığınmak zorunda kalmış olsaydınız sığındığınız ülkeden sizin için neler yapmasını isterdiniz?*' sorusu sorulmuştur. Öğrencilerden alınan cevaplardan elde edilen bulgulardan bazıları aşağıdaki gibidir:

'Eğitim, barınma, para, giyinme ve oyuncak' (Ö2).

'Para vermelerini ve okumak isterdim. Ve taekwondo öğretilmelerini isterdim' (Ö5).

'Bana eğitim, iş ve ev vermelerini isterdim' (Ö8).

'Evi yiyecek, içecek ve para vermelerini isterdim' (Ö15).

'Maddi bir yardım yapmasını ve bana kalacak yer ayarlamasını isterdim' (Ö21).

'Bana yardım etmesini, yemek, su, kıyafet, çadır veya ev isterdim' (Ö27).

'Güzel bir ev yada çadır' (Ö28).

Araştırmanın dördüncü, beşinci ve altıncı alt problemlerine ilişkin toplanan verilerden elde edilen bulgulara göre öğrencilerin sığınmacı olma durumlarına ilişkin tema, kategori ve kodlar aşağıdaki gibi özetlenebilir:

Tablo 3. Öğrencilerin Sığınmacı Olma Durumlarına İlişkin Tema, Kategori ve Kodlar

Tema	Kategori	Kod
Kendileri Sığınma İhtiyacı Hissettiklerinde	Hissettikleri	Üzüntü, korku, kendine acıma, özlem duyma, sinirlenme, güvensizlik, kimsesizlik, karşı tarafı öldürme isteği, endişe, yalnızlık, garip hissetme, rahatsızlık duyma
	Yaşamlarını devam ettirme şekilleri	Devletten yardım isteme, ülke hakkında bilgi edinme, dilenme, başka insanlardan para, yiyecek, ev isteme, çadırda yaşam, işe girme
	Sığınılan ülkeden beklentiler	Barınma, çalışma, yiyecek, giyecek, eğitim, para, oyuncak, kendisine saygı duyulması

3.7. Yedinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın yedinci alt problemini açıklayabilmek için öğrencilere '*Sığınmacılar hakkında bir haber hazırlayacak olsaydınız nasıl bir haber hazırlamak istersiniz?*' sorusu sorulmuştur. Öğrencilerden alınan cevaplara ilişkin belirlen tema, kategori ve kodlar Tablo 4'te verilmiştir:

Tablo 4. Öğrencilerin Sığınmacılar Hakkında Hazırlayacakları Haberlere İlişkin Tema, Kategori ve Kodlar

Tema	Kategori	Kod
Sığınmacılar Hakkındaki Haberler	Haberin konusu	Suriyeliler Suriyeli çocuklar, Suriyelilere yardım, Suriyelilerin yaşam koşulları Sığınmacılar Önceden yaşadıkları hayat, çocukların ailesini kaybetmesi, yaşadıkları yer, ülkemize gelişleri, savaş, sevgi, saygı, yardım, gelme nedenleri, kalma nedenleri, savaşta hayatta tutunmaları, durumları
	Dikkat çekmek istedikleri durum	Sığınmacıların sayısı, çocuklar, savaş, sığınmacıların durumları ve hissettikleri

Tablo 4 incelendiğinde öğrencilerin sığınmacılar hakkında hazırlayacakları haberin konusu Suriyeliler ve sığınmacılar üzerinde yoğunlaştıkları görülmüştür. Öğrencilerin ülkemize gelen sığınmacılar hakkında önceden yaşadıkları hayatlar, şu anki durumları ve bu süreci içermektedir. Öğrencilerin sığınmacılar hakkında gelen sığınmacı sayısı, sığınmacı çocuklar, sığınmacıların durumları ve hissettiklerine dikkat çekmek istedikleri belirlenmiştir.

4. TARTIŞMA ve SONUÇ

Mülteci adayları ve sığınmacıların içinde buldukları koşullar ve karşılaştıkları sorunlar göç sosyolojisinin yanı sıra çok sayıda disiplinin ilgi alanına girmektedir

(Kartal ve Başçı, 2014). Eğitim kurumlarında öğrencilere yaşamla ilgili konularda bilgi vermenin yanı sıra olaylar hakkında karar verme, empati kurma, eleştirel ve yansıtıcı düşünme, sorun çözme becerileri gibi hayata adaptasyonlarını sağlayan ve bir birey olarak onlara içinde yaşadıkları dünyaya ilişkin farklı perspektiflerden bakmalarına yardımcı olmayı sağlayan Sosyal Bilgiler dersi, sosyolojik olayların öğrenciye aktarılmasında temel ders işlevi görmektedir. Öğrenciler güncel olayları ailesinden, yakın çevresinden, akranlarından, sosyal medya ortamlarından informal yollarla öğrenerek, subjektif olarak yapılandırırken Sosyal Bilgiler dersi aracılığı ile bu bilgileri bilimsel ve objektif bir süreç içerisinde bilişsel, sosyal bilişsel bağlamda işleme imkânı bulurlar. Bu nedenle Sosyal Bilgiler dersi sosyal olan konuların öğretilmesi, öğrencilere kendi görüşlerini oluşturmasının sağlanması bakımından öğrencilere bilimsel bir dayanak oluşturmaktadır. Uzun bir süredir gündemimizle beraber hayatımızda yer alan sığınmacılara karşı öğrencilerin görüşlerini tespit etmek, sosyolojik temelde dünya geneline ilgilendiren göç olgusunun olaya dönüştüğü yerel çevrede uyandırdığı etkinin kesitsel olarak değerlendirilmesinde, buna ilişkin çözüm ve öneriler getirilmesinde eğitimciler başta olmak üzere diğer birçok alandaki araştırmacılara yardımcı olacaktır. Araştırmadan elde edilen veriler doğrultusunda aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır:

Araştırmanın birinci alt problemine ilişkin elde edilen bulgulara göre öğrencilerin insanların başka bir ülkeye veya yere sığınma ihtiyacı hissetme nedenlerinin başında 'savaş' gelmektedir. Savaşla beraber öğrencilerin zihinlerinde yapılandığı diğer durumlardan olan *korku*, *zor şartlarda yaşama*, *evsizlik* gibi bireylerin temel hak ve hürriyetlerini kısıtlayıcı unsurların ağırlıklı olarak bireylere başka bir yere sığınma ihtiyacı hissettiren nedenler arasında yer aldığı sonucuna ulaşılmaktadır.

Sığınmacıların barınma, eğitim ve iletişim ihtiyaçlarının onların kültürel yapılarına cevap verecek ortamlarda karşılanması; onlara sunulan hizmetler içerisinde yerli grup ile iletişimlerinin sağlanması, sığınmacıların hedeflerinin, sorunlarının ve beklentilerinin tanımlanması ve değerlendirilmesi (Kartal ve Başçı, 2014) gerekmektedir. Yaşadıkları ülkeleri terk etmek durumunda kalan sığınmacılar, sığındıkları ülkelerde kendi ülkelerinden ayrılmalarına sebep olan koşullarla yeniden karşılaşma tedirginliği yaşamalarından dolayı sergiledikleri davranışlar da bu tedirginlik bağlamında şekillenmektedir. Öğrencilerin çevrelerindeki sığınmacılarda izledikleri bu davranış örüntüleri onların zihinlerinde sığınmacıları; temel hak ve hürriyetleri kısıtlanmış, tedirgin ve zarar verme potansiyeli olan öteki insanlar olarak şekillendirmektedir.

Araştırmanın ikinci alt problemine ilişkin elde edilen bulgulara göre öğrencilerin sığınmacılara karşı yoğun olarak hissettikleri duygular sırasıyla '*üzüntü*', '*acıma*' ve '*korku*' şeklinde olmuştur. Öğrencilerin verdiği cevapların bazılarında ülkemize gelen sığınmacılara karşı negatif duygular besleme nedenlerinin başında sığınmacıların geldikleri yerlere zarar verme endişesinden ve öğrencilerin güvenliklerinin tehlike altında olduğunu düşünmelerinden kaynaklandığı sonucuna ulaşılmıştır.

Güvenlik olgusundan bahsedilmesi için varoluşun önünde bir iç veya dış tehdit olması gerekmektedir. Bireysel ve toplumsal güvenliğin sağlanabilmesi için devletlerin, bireylerin ve uluslararası örgütlerin sürekli olarak değişen şartlara uyum sağlamaları, ortamı şartlandırabilmeleri ve kendilerine karşı oluşturulan cepheleşmeleri bozabilmeleri gerekmektedir. Bireyler devletlerin, devletler ise uluslararası platformun özünü oluşturmaktadır. Bu bağlamda devletlerin fakir, zayıf veya birbirleri ile itilafli olmaları uluslararası ortamın güvenliğini tehdit eden bir unsur olarak karşımıza çıkmaktadır (Korkmaz, 2016). Kendi güvenliklerini tehdit altında gören sığınmacılar, sığındıkları ülkenin vatandaşları

tarafından tehdit olarak algılandığı zaman bireyler, gruplar ve kültürler arası çatışma yaşanması kaçınılmaz hale gelir. Bu çatışma ve uyumsuzluk süreci uzadığında hızla artan gerilim ortamı bu bireylerin ve grupların birbirine karşı olumsuz tutum ve davranışlar geliştirmesinin akabinde suç olarak nitelendirilebilecek durumların yaşanma sıklığını da artıracaktır. Bu nedenle sosyal kurumlar içerisinde özellikle eğitim kurumlarında bireysel ve kültürel farklılıkların anlaşılması sağlanmalı; öz saygı ile birlikte bireysel ve kültürel farklılıklara saygı duyulmasına öğrenciler teşvik edilmelidir. Sosyal Bilgiler dersi temelinde öğrencilere hoşgörü kazandırılarak yaşanan ve yaşanması muhtemel ayrılıkların en aza indirilmesi sağlanmaya çalışılmalıdır.

Araştırmanın üçüncü alt probleminden elde edilen bulgulara göre öğrencilerin ülkemize gelen sığınmacılar hakkında sığınmacıların ülkemize gelme nedenleri ve buradaki yaşam koşulları hakkında ön bilgiye sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Öğrencilerin görüşlerine göre sığınmacıların ülkemize gelme nedenlerinin başında *'sığınmacıların ülkelerinde yaşanan savaş', 'ölüm korkusu', 'kaynakların tükenmesi' ve 'yaşamı devam ettirebilmek için gerekli olan unsurların azalması/ yok olması'*, sığınmacıların kendi ülkelerini bırakıp başka ülkelere sığınmasında etkili olmuştur. Öğrenciler sığınmacıların yaşam koşullarını açıklarken yoksulluk içerisinde yaşadıkları ve çevreye zarar verdikleri yönünde görüş belirtmişleridir.

Öğrencilerin görüşlerine göre sığınmacıların ülkemize geliş nedenlerinin başında sığınmacıların ülkelerinde savaş olması ve temel ihtiyaçlarını karşılayabilmek gelmektedir. Öğrenciler sığınmacıların yaşam koşullarını değerlendirirken sosyo-ekonomik durumlarına duygu durumlarından daha fazla ağırlık vermişlerdir. Buna örnek olarak da *'sokakta çıplak ayakla gezme', 'kışın kısa kollu bluzlarla gezme', 'küçük ateşlerle ısınma'* gibi örnekler vermişlerdir. Öğrencilerin, sığınmacıların sosyo-ekonomik durumlarına duygu durumlarından

daha fazla vurgu yapmalarının nedeni olarak öğrencilerin sığınmacıları sadece gözlemlenmeleri ve onlar hakkındaki bilgilere aile, yakın çevre, akran ve sosyal medya gibi ikincil hatta daha uzak kaynaklardan erişmelerinden kaynaklandığı düşünülmektedir.

Araştırmanın dördüncü alt problemine yönelik bulgulardan öğrencilerin kendilerinin başka bir ülkeye sığınmaları durumunda kendileri için '*üzüntü*', '*korku*', '*özlem duyma*' gibi duyguları hissedecekleri sonucuna ulaşılmıştır. Gittikleri yerde yabancılik hissetme, konuşulan dili anlamam gibi nedenler öğrencilerin üzüntü ve korku duygularını büyük ölçüde etkilediği sonucuna ulaşılmıştır.

Sığınmacıların içinde bulunduğu toplumda işlevlerini yerine getirmeleri, kültürel ve etnik kimliklerini korumaları, potansiyellerini geliştirmeleri için gerekli araçları sağlamak ve yerel nüfusa da göçmenlerin haklarını, kültürlerini, geleneklerini ve ihtiyaçlarını tanıtmak gibi çift yönlü bir amaca doğru yönlendirmek (Naz, 2015) sığınmacıların yaşadıkları sosyal problemleri azaltmada önemli bir yere sahiptir. Bu nedenle sığınmacılar hakkında sadece gözlem yolu ve haklarında kulaktan dolma bilgilerden tanıtılmanın ötesinde sığındıkları ülkenin vatandaşları ile karşılıklı nitelikli iletişim ve etkileşim halinde olmalıdır.

Öğrencilerin sığınmacılara duyduğu hisler ile kendilerinin sığınmacı olması durumunda hissettikleri duygular değerlendirildiğinde duruma '*üzülme*' her iki taraf için de ilk verilen duygusal tepki olarak karşımıza çıkmaktadır. İkinci olarak sık tekrarlanan duygularına bakıldığında öğrencilerin sığınmacılara karşı acıma duygusunun, kendilerinin sığınmacı olması durumunda yerini korkuya bıraktığı görülmüştür. Bu durum da öğrencilerin sığınma olayına empatik olarak bakabildiğini göstermektedir.

Öğretmenlerin büyük bir kısmı öğrencilerin politik tarihi anlamada güçlüklerle karşı karşıya kalmalarına rağmen sosyo-kültürel ve yerel tarihi daha iyi anladıklarını düşünmüşler, yakın geçmişi daha iyi kavradıklarını belirtmişlerdir (Dilek, 2001). Buna göre yakın geçmişte yaşanan ve hala yaşanmakta olan göç olayı ve sığınma sosyo-kültürel ve yerel tarihte kendilerinin de bulunmalarından dolayı öğrenciler tarafından daha iyi algılandığı yorumu yapılabilir.

Araştırmanın beşinci alt probleminden elde edilen bulgular incelendiğinde öğrencilerin başka bir ülkeye sığınmaları halinde yaşamlarını devam ettirme şekilleri çevrelerinde gördükleri sığınmacı davranışlarının benzerlerini yapma şeklinde sonuçlanmıştır. Öğrencilerin sığınmacı olması durumunda yaşamlarını devam ettirebilmek için yapacakları ise sosyal öğrenme kuramı ile açıklanabilir.

Yaşantıların temel öğelerini ve nasıl bir araya geldiklerini, yani yapısını öne çıkaran yapısalcı ekole göre deneyimlerimiz, onu meydana getiren küçük temel öğelerden oluşmaktadır (Tutar, 2013). Sosyal bilişsel öğrenmede öğrenmenin gerçekleşmesi için modelin ne yaptığına dikkat etme, modelin davranışlarının bilişsel provasını yapma, modelin yaptığının bilişsel sembollerini oluşturma gibi bilişsel işlemler gereklidir. Öğrenenlerin gelecek için, tepki- sonuç olasılıkları ile ilgili beklentiler oluşturabilmeleri için varolan tepki-sonuç olasılıklarının farkında olmalıdır (Ormrod, 2013). Sosyal öğrenme kuramına göre öğrenmenin gerçekleşmesi için bireyin doğrudan yaşantı geçirmesine gerek yoktur. Birey başkalarını gözlemleyerek yani dolaylı öğrenme yoluyla da davranış geliştirebilir (Kalkan, 2012).

Bandura' ya göre öğrenme, hem gözlem, taklit ve pekiştirme süreçlerine hem de probleme özgü durumsal ve çevresel değişkenlerin bilişsel olarak çözümlenmesine bağlı olarak gerçekleşmektedir. Doğrudan ve dolaylı yaşantılar yoluyla edinilen izlenimler, bireyin benlik algısını belirleyen duygusal yaşantılarla edinilen izlenimler, ön yaşantılarla edinilen bilişsel yapı ve şemalar sosyal

öğrenmeyi oluşturmaktadır. Bandura' ya göre, davranış ve çevre, karşılıklı etkileşim içerisinde. Sosyal çevre faktörü, davranış edinmede öznel bir öneme sahiptir. Birey, sosyal çevrede gözlediği karmaşık davranış örüntülerinden herhangi birini seçerken, ön yaşantıları yoluyla edindiği bilgileri referans alır (Aydın, 2014). Bu bağlamda öğrencilerin başka bir ülkeye sığınmacı olarak gitmeleri durumunda sergilemeyi planladıkları davranışların, çevrelerindeki sığınmacıların davranışlarının devamı şeklinde yorumlanabilir.

Araştırmanın altıncı alt probleminden elde edilen bulgulara göre öğrencilerin başka bir ülkeye sığınmak zorunda kalmaları durumunda sığındıkları ülkeden beklentilerinin ağırlıklı olarak temel ihtiyaçlarını karşılama yönünde olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuç da öğrencilerin çevrelerinde gördükleri sığınmacıların yaşadıkları zorlukların farkında olduğu yorumu yapılabilir. Kendilerinin sığınmacı olmaları durumunda aynı sıkıntıları yaşamak istemedikleri hayat standartlarının iyileştirilmesi yönünde talepte buldukları söylenebilir.

Araştırmanın yedinci alt problemine ilişkin bulgulardan öğrenciler sığınmacılar hakkında sığınma sürecini detaylı olarak anlama ve anlatma yönünde onları gündeme getirecekleri sonucuna ulaşılmıştır.

Sığınmacılarla ilgili olarak henüz dünya ölçeğinde pratik çözüm üretilebilecek farkındalık sağlanamamıştır. Bazı dönemlerde medyanın bu konu hakkında yaptığı yayınlar ise bu sorununu aşmada yeterli olamamaktadır (Kolukırık, 2009). Öğrencilerden alınan cevaplar da sığınmacılar hakkında yeterli bilgiye sahip olunmadığı görüşünü destekler niteliktedir. Bu nedenle eğitim kurumlarında öğrencilerin sığınmacılar hakkında daha kapsamlı olarak bilgilendirilmesi gerektiği yorumu yapılabilir.

Bilginin ve deneyimlerin sonradan kazanılması, yaşamın bireyin iradesine göre oluşması modern anlayışın temel prensibidir. Eğitimde, bireyin kendi inşa

edeceği bilgi ve değer anlayışı deneysel yollarla edinilir. Bu da özgürlüğün eğitimde bireye göre oluştuğunun göstergesidir (Yıldırım, 2010). Yaşamını sosyal bir toplulukta devam ettirmekle sorumlu olan insanoğlu başkalarını bize ve bizi birbirimize bağlayan seçim ve seçimlerde bütünsel olarak bir refah düzeyine ulaşabilmesi için içinde yaşadığı toplumla ortak bir paydada buluşması ve toplumu oluşturan diğer kişilerle birlikte birtakım ortak kararlar alması gerekmektedir.

Öğrenciler, sığınmacılar hakkında kapsamlı olarak bilgilendirilmelidir. Bunu yaparken sözlü tarihten yararlanılabilir, öğrencilere biyografik filmler izletilebilir ya da eğer yakın çevrede varsa ülkemize sığınan bir sığınmacıya yaşadıkları süreci anlatacağı; okul yönetiminin, öğretmenlerin, öğrencilerin ve hatta velilerin katılımıyla gerçekleştirilecek bir konuşma bir konuşma yaptırılabilir.

Öğrencilere gazete haberlerinin nasıl değerlendirileceği, önce- şimdi ve sonra- bağlamında öğretilmeli, fikir ve çözüm üretmeleri sağlanmalıdır. Bu, öğrencilerin benzer bir durumla karşılaştıkları zaman daha hem daha pratik hem de daha işlevsel çıkarım ve davranışlarda bulunmasını kolaylaştıracaktır.

KAYNAKÇA

- Akan, Y. ve Arslan İ. (2008). *Göç ekonomisi*. Bursa: Ekin Basım Yayın Dağıtım.
- Akşit, G., Bozok, M. ve Bozok, N. (2015). "Zorunlu Göç, Sorunlu Karşılaşmalar: Hisar Köyü, Nevşehir'deki Suriyeli Göçmenler Örneği." *Maltepe Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 1(2): 92- 116.
- Aydın, A. (2014). *Eğitim psikolojisi: Gelişim, öğrenme, öğretim*. 13. Baskı. Ankara: Pegem Akademi.
- Aydın, İ. (2016). *Dış Göçlerin Türk Ekonomisine Etkileri: Suriye Kaynaklı Dış Göçün İktisadi Açından İncelenmesi ve Değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış

- yüksek lisans tezi, Türk Hava Kurumu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Büyükoztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2016). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. 22. Baskı. Ankara: Pegem Akademi.
- Dilek, D. (2001). "İlköğretimde Tarih Konularının Öğretiminde Kullanılan Tekniklere Göre Öğretmen Tipleri." *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 1(2): 323-336.
- Döner, H. (2016). *Suriyeli Göçmenlerle Yaşanan Sorunlar Üzerine Sosyolojik Bir Araştırma: Hatay İli Örneği*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ.
- Dönmez, C. ve Tangülü, Z. (2012). "Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi'nde Öğretmenlerin Gazete Kullanımına İlişkin Tutumlarının Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi." *Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32(2): 347-361.
- Erkuş, A. (2013). *Davranış bilimleri için bilimsel araştırma süreci*. 4. Baskı. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Göker, G. ve Keskin, S. (2015). "Haber Medyası ve Mülteciler: Suriyeli Mültecilerin Türk Yazılı Basınındaki Temsili." *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, 41: 229- 256.
- Harunoğulları, M. (2016). "Suriyeli Sığınmacı Çocuk İşçiler ve Sorunları: Kilis Örneği." *Göç Dergisi*, 3(1): 29- 63.
- İnan, S. (2014). Sosyal bilgiler eğitimine giriş: Kavramlar, yaklaşımlar, etkinlikler. (Editör: Süleyman İnan). *Sosyal bilgiler eğitimi: Nedir, ne zaman ve neden? (1- 21)*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Kalkan, M. (2012). Sosyal öğrenme kuramı. 4. Baskı (Editörler: Y. Özbay ve S. Erkan). *Eğitim psikolojisi (245-269)*. Ankara: Pegem Akademi.
- Kartal, B. ve Başçı, E. (2014). "Türkiye'ye Yönelik Mülteci ve Sığınmacı Hareketleri." *CBÜ Sosyal Bilimler Dergisi* 12(2): 275- 299.

- Kolukırık, S. (2009). "Mülteci ve Sığınmacı Olgusunun Medyadaki Görünümü: Medya Politliği Üzerine Bir Değerlendirme." Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 8(1): 1 -20.
- Korkmaz, B. (2016). *Soğuk Savaş Sonrası Dönemde Yasadışı Göçün Uluslararası Güvenliğine Etkileri: Avrupa Birliği Örneği*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Harp Akademileri Stratejik Araştırmalar Enstitüsü, İstanbul.
- Merriam, S. B. (2015). Nitel araştırma türleri. Çev., Selahattin Turan. *Nitel araştırma: Desen ve uygulama için bir rehber (3-19)*. (Çeviri editörü: Selahattin Turan). Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Naz, Y. (2015). *Türkiye'nin Uluslararası Göç Politikası Ve Uluslararası Göçün Türkiye'deki Güncel Sorunları*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta.
- Ormrod, J. E. (2013). Sosyal bilişsel kuram. Çev., Rukiye Şahin. *Öğrenme psikolojisi (111-140)*. (Çeviri editörü: Mustafa Baloğlu). Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Öztürk, C. (2012). Sosyal bilgiler: Toplumsal yaşama disiplinlerarası bir bakış. 3. Baskı (Editör: Cemil Öztürk). *Sosyal bilgiler öğretimi: Demokratik vatandaşlık eğitimi (2- 31)*. Ankara: Pegem Akademi.
- Patton, M. Q. (2014). Analiz, yorum ve raporlaştırma. Çev., A. Çekiç ve A. Bakla. *Nitel araştırma ve değerlendirme yöntemleri (429 -539)*. (Editörler: M. Bütün ve S. B. Demir). Ankara: Pegem Akademi.
- Stemler, S. (2001). "An Overview of Content Analysis." *Practical Assessment, Research & Evaluation*, 7(17): 137-146.
- Tay, B. (2013). Sosyal bilgiler öğretiminin dünü bugünü yarını. 3. Baskı (Editörler: R. Turan ve K. Ulusoy). *Sosyal bilgilerin temelleri (2- 18)*. Ankara: Pegem Akademi.
- Topkaya, Y. ve Akdağ, H. (2016). "Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Suriyeli Sığınmacılar Hakkındaki Görüşleri: Kilis 7 Aralık Üniversitesi Örneği."

Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 7(1): 767-786.

Tutar, H. (2013). *Davranış bilimleri: Kavramlar ve kuramlar*. 3. Baskı. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yıldırım, A. ve Şimşek H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. 9. Baskı. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yıldırım, A. (2010). *Eleştirel pedagoji*. Ankara: Anı.

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

The students as members of the society in which currently live are supposed to put forward ideas, make decisions about those ideas, and be aware of the social events when required. They can also take place in the solution part of these problems. The fact of “migration” in Turkey, which has been affected from the migration wave after the wars and the conflicts in the Arabic countries, has taken place in the agenda of the country. The concept of refugee, what might closely affect the agenda of the country including the social and all age groups, has the quality of being evaluated as daily facts’ teaching should be taught via Social Science course. The students should learn about the country’s agenda from trustworthy sources instead of rumours.

The newspapers as primary sources in history teaching provide students with valuable materials to compare different viewpoints (Dönmez & Tangülü, 2012). They can simultaneously evaluate the daily issues’ comments independent from each other. They can also have knowledge and improve their critical thinking skill.

The 4th grade of primary school, as being the term that children pass through the Social Science from the Life Science has importance, since it is the stage that children’s individual thinking skills promotes to social thinking skills. Newspaper clippings, for being easily reachable, cheap and being self-perpetuating in the Social Science courses, are ergonomic and economic course materials for

relaying information to the students as they can help children to reach various sources of comments.

The aim of this research is to examine the viewpoints of the 4th grade primary school students concerning the refugees and to give suggestions in accordingly.

Method

The aim of this study is to examine the perspectives of 4th grade primary school students on the refugees. The study utilizes Qualitative research design and conducts content analysis to explain the meaningful relations according to the problem statements of the research. Sampling group is composed of 34 primary school students studying at a public school in the central district of Ankara in 2016-2017 academic years. Of sampling methods, Random sampling method is utilized. The research is composed of 3 stages. A form prepared by the researchers to measure the foreknowledge of the students about the refugees has been distributed to the students for the first stage. In the second stage, Social Sciences course has been done as one course duration with the news gathered by researchers about the refugees from the objective journals. Then, in the third stage; a form has been distributed at the end of the lesson to determine the perspectives of the students about the refugees and let them chance to evaluate the things that they have read in the news.

The data obtained from the research have been defined as theme, code, and category and interpreted by the researchers. The students in working groups have been codified as the 1st student (O1), 2nd student (O2), 3rd student (O3), .34th student (O34) and the data have been analysed.

Findings (Results)

According to the findings related to the first sub-problem, “the war” is the main reason to the need of defecting to another country. There are others reasons such as facing with the fear, living in the bad conditions, being homeless, which are the things happening with the war in the mind of the students and restrict the individuals’ basic rights and liberties.

According to the findings related to the second sub-problem of the research, the feelings that the students deeply feel for the refugees are in the order of 'sorrow', 'mercy', and 'fear'.

According to the findings related to the third sub-problem of the research, it has been inferred that the students have foreknowledge about the refugees' reasons to come to our country and about their life conditions here.

According to the findings related to the fourth sub-problem of the research, it has been inferred that the students would feel 'sorrow', 'fear', 'missing' in case of their defection to the another countries.

According to the findings related to the fifth sub-problem of the research, they would behave like the refugees in their circle in the act of their defection to the other countries.

According to the findings related to the sixth sub-problem of the research, their expectations from the countries that they defected would be mainly about the meeting their basic needs in the act of their defection to other countries.

According to the findings related to the seventh sub-problem of the research, it has been inferred that the students would bring up the defection period to understand and tell.

Conclusion and Discussion

The students should be inclusively informed about the refugees. Oral history can be used by doing this, the students can be watched biographic films or a private speech that s/he can tell the period they have lived, can be done by a refugee living in our country. The headmaster, the teachers, the students and their parents can attend that organization.

The students should be taught how to evaluate the newspaper reports in the context of before-now and after and they can be provided to create solutions. It would make easy for the students to make both more functional inferences and the more practical behaviours.